

# «Қысқа мерзімді актив есебі мен талдау және оны жетілдірудің жолдары»

«5B050800 – Есеп және аудит» мамандығы бойынша

Орындаған:

Сапарғалиев Дінмұхамед Елмуратұлы

Есенгельди Адилет Ерболулы

Махашов Батыр Нурманович

Ғылыми жетекші: Бердімурат Н

э.ғ.д., қауымдастырылған профессор



# «Петро Қазақстан Инк»

---

**Зерттеу тақырыбының мақсаты:** Қысқа мерзімді активтер есептерін дұрыс ұйымдастыру тәртібінің негізінде қаржылық жағдайға әсер ету деңгейін бағалау мен талдау және жетілдіру.

Мақсатқа жетудегі дипломдық жобаның міндеттері: келесілерді көздейді:

- компанияны сипаттау;
- ағымдағы активтерді басқарудың теориялық аспектілерін қарастыру;
- қысқа мерзімді активтердің есебі мен талдау жүргізудің әдістемесін анықтау;
- тәжірибелік тұрғыдан ағымдағы активтер бағалау;
- оларды есепке алу және құжаттық ресімдеуді жүргізу.
- жетілдіру бағыттарды анықтау.

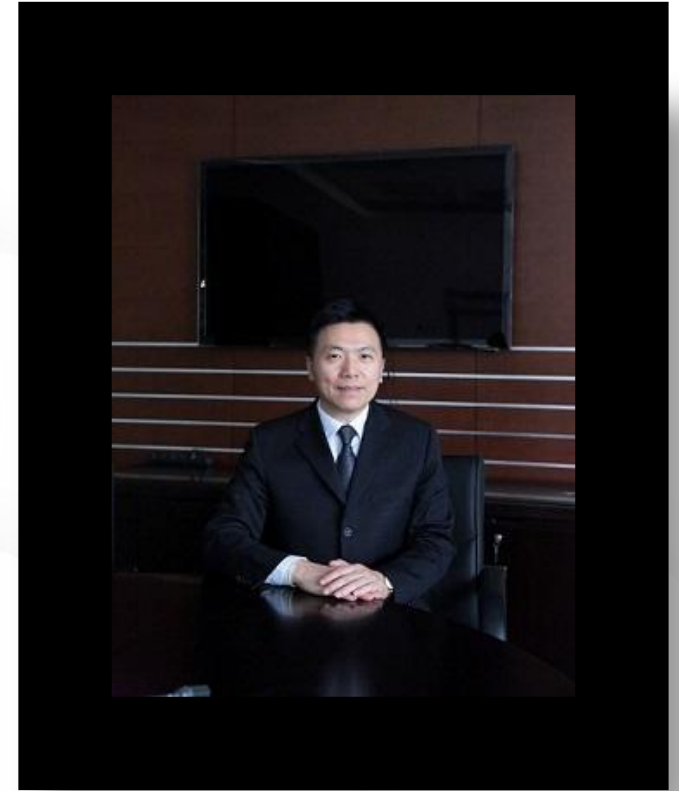


# «Петро Қазақстан Инк»

---

1986 жылы Орталық Қазақстанның оңтүстігінде Торғай алабында өнеркәсіпті игеру бастамасы жүргізілді. Қазіргі уақытта Қазақстанды 24 филиалымен және жоғарғы мұнай өңдеуімен қамтамасыз етіп отыр.

«ПетроҚазақстан» компаниясының мақсаты — қазақстандық мұнай саласында көшбасшылардың бірі болу.



**ХУАН СЯНЬСЮН**

## «Петро Қазақстан Оверсиз Сервиз Инк» қызметін сипаттау мен талдау

Көрсеткіштер	2019ж	2018ж	2017ж	(+, -)		(% )	
				2019/18	2019/17	2019/18	2019/17
Өнімді өткізуден түскен түсім жиын:	1642427	1117324	825350	817077	525103	50	32
Шикі мұнай	992880	621126	481114	371754	511766	37	52
Мұнай өнімдері	639405	481326	332639	158079	306766	25	48
Қызметтер	6484	11532	9646	-5048	-3162	-0,8	-49
Пайыздық кіріс	3658	3340	1951	318	1707	8,7	47
Шығындар	839357	642424	554408	196933	284949	23	34
Өндіріс шығындары	89339	65516	60596	23823	28743	27	32
Роялти және салықтар	126444	82295	68714	44149	57730	35	46
Тасымалдау	271809	224987	163801	46822	108000	17	38
Қайта өңдеу	21646	17760	21721	3886	-75	18	-0,3
Өткізу шығындары	37934	28529	23253	9405	14681	25	39
Әкімшілік және жалпы шығындар	60915	54279	58879	6636	2036	11	3,3
Тозу	105520	82352	46411	23168	59109	22	56
Табыс салығы	356249	165379	100808	190870	255441	54	72
Бөлінбеген пайда	693336	378819	73143	314517	620193	45	89

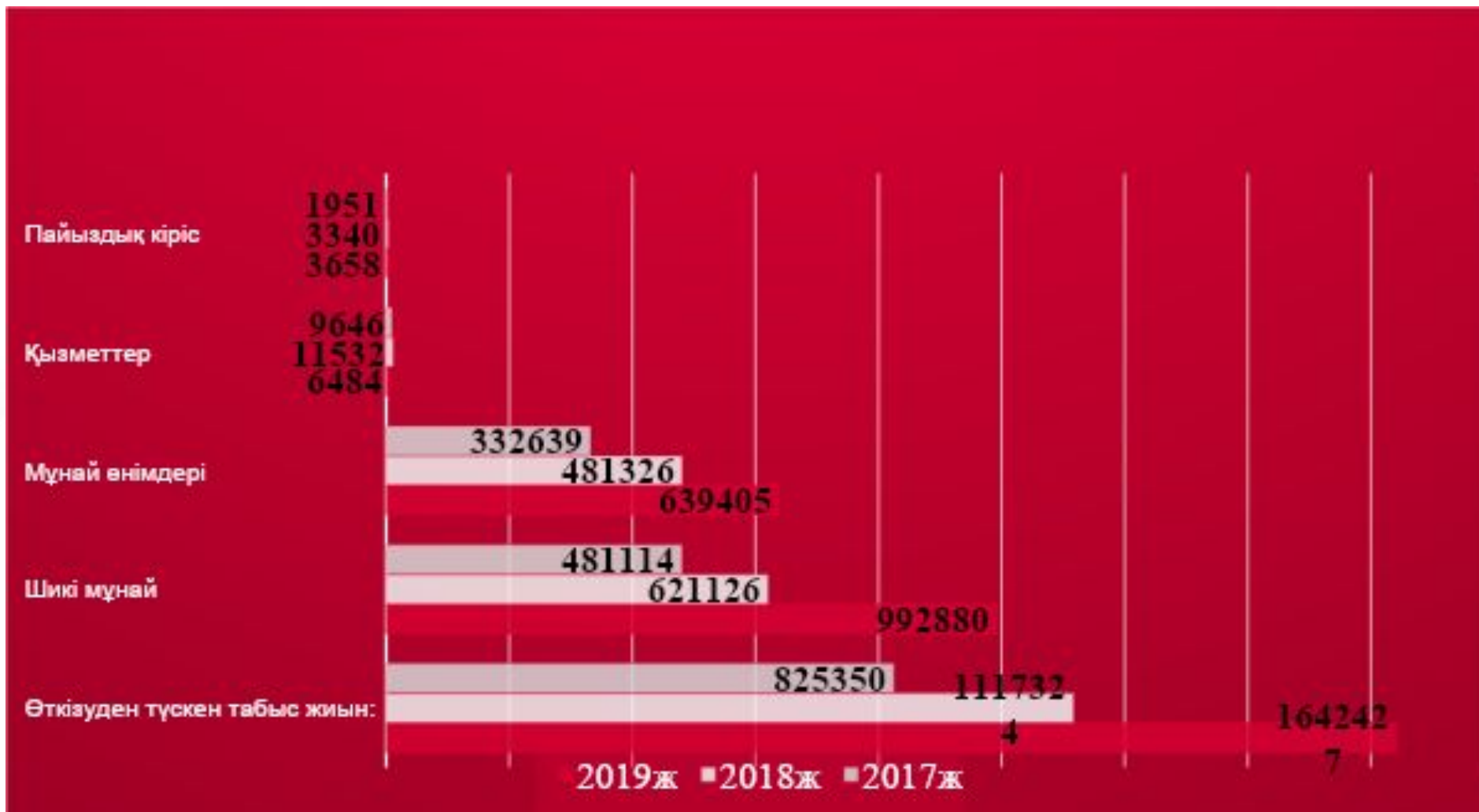
## «Петро Қазақстан Оверсиз Сервиз Инк» қызметін сипаттау мен талдау

---

2019 жылды 2018 жылға салыстыруда сатудан түскен табыс 817077 млн теңге 50 пайызға, 2019 жылды 2017 жылға салыстырғанда 525103 млн теңгеге (+ 32 %) өсуі тіркелді. Шикі мұнайды сатудан түсімдер 2019 жыл 371754 млн теңге 37 %, 2018 жыл (+52 %), сату бағасының 511766 млн теңгеге артуымен. Қызметтен түскен кірістер 2019 жыл 5048 млн теңге 0,8 пайызға, өткен жыл 3162 млн теңге 49 пайызға кеміген. Пайыздық кірістер жыл соңында 318 млн теңге (8,7), басында 1707 млн теңге, 47 пайызға жоғарлаған.



### Сатудан түскен кіріс



Бөлінбеген пайдаға келетін болсақ, есепті жыл 314517 млн теңге (45), өткен жыл 89 пайыз, 620193 млн теңгеге жоғарлаған. 2019 жылы компанияның бизнесін басқару шығындары 2018 жылмен салыстырғанда азайту керек. Бұл экономикалық қызметтен түскен табыстың артуына әкелді.

Шығындар құрымына: тозу, қаржыландыру, әкімшілік, өткізу, тасымалдау мен салықтар жатады



Негізгі қаржылық көрсеткіштер





Негіз ұйымның қаржылық көрсеткіштерін диаграмма түрінде бейнелуінен, меншікті капитал көзі бойынша есепті жылы өсуі 36 пайыз болса, өткен жылы 70 пайызға жоғарлаған. Капитал 2017 жылдан 2018 жылға жоғарлаған. Сондықтан тартылған капиталдарды ұлғайту керек.

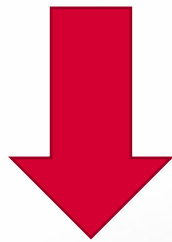
Зерттеу жұмыс бойынша «ПетроҚазақстан Инк» компаниясының талдау нәтижесінің негізінде келесі тұжырымдарды көрсетуге болады:

- шығындардың өсуі табыс көзінің азаюына әкеледі;
- ақша қаражаттар сомасының жоғары болу төлем қабілеттілікті артырады;
- меншікті капиталының жоғарлауы тартылған қаржы көзін ұлғайтудың бір көзі;
- бөлінбеген пайданы артыруы компанияның іскерлік тиімділігінің өсуін анықтайды;
- ақша қаражаттарының көбейю салықтар және бюджеттік төлемдер, басқа да төлемдерді уақытылы өтеудің тәртібін сақтау.



# Қысқа мерзімді активтерді есебі мен талдаудың теориялық аспектілерін талдау

Зерттеліп отырған тақырыптың  
басты мәселелерді екі жақты  
қарастыруды жөн көрдім:



- ағымдағы активтер  
есебінің мәселелерін сипаттау



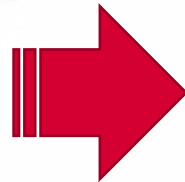
- активтерді талдаудан  
туындаған ауытқулармен  
жұмыс жасау

# Қысқа мерзімді активтерінің жіктелуі

**Қысқа мерзімді активтер болып табылады:**



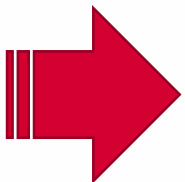
**Оны өткізу болжанса немесе ол кәсіпорынның қалыпты жұмыс циклі шегінде сатуға немесе тұтынуға арналған болса**



**Ол негізінен сауда мақсатына арналған**



**Есепті күннен кейін он екі ай ішінде жүзеге асырылады деп болжанса**



**Ол ақша қаражаттарына немесе активтерге баламалы активті білдіреді**

## Қысқа мерзімді активтерінің құрылымын талдау, мың теңге

№	Көрсеткіш	2019жыл	2018жыл	Осу қарқыны (%)	Ауытқу (+; -)
1	2	3	4	5	6
1	Қорлар	5,458	6,554	-20,0	-1,096
2	Дебиторлық берешек	4,644	1,473	68,3	3,171
3	Берілген аванстар	201,7	1,870	99,1	199,83
4	Табыс салығын төлеу бойынша артық төлем	-	115	-	115
5	Артық төленген ҚҚС	9,534	9,884	-3,67	-0,35
6	Ақшалар	3,019	2,316	23,3	0,703
7	Жиыны	12,766	22,211	-74,1	-9,455

Ескерту: компанияның баланс баптарынан алынды



## Ұйымның баланс өтімділігін талдау

№	Өтімділік шарттар	2019 жыл	2018 жыл
1	2	3	4
2	$A1 \geq П1$	$3,019 \leq 130,3$	$2,316 \leq 5,276$
3	$A2 \geq П2$	$215,878 \geq 118,3$	$138,111 \geq 4,335$
4	$A3 \geq П3$	$5,458 \geq 0$	$6,554 \geq 0$
5	$A4 \leq П4$	$11 \leq 12,517$	$35 \leq 12,635$
6	Шешімі	Шартты түрде өтімді	Өтімділік шартты түрде
Ескерту: кесте талдау баланс баптарынан талданды			

**Қысқа мерзімді активтердің айналымдығы мен табыстылығын анықтау, мың теңге**

№	Көрсеткіштер	2018жыл	2019жыл	Өсу қарқыны (%)	Ауытқу (+,-)
1	2	3	4	5	6
1	Сатудан түскен табыс, мың теңге	52,846	154,302	65,7	101,456
2	Қысқа мерзімді активтердің құны	12,766	22,211	42,5	9,445
3	Жалпы табыс	11,896	23,592	49,5	11,696
4	Бір күндік түсім (ӨӨТТ/360)	0,14	0,42	66,6	0,28
5	Қысқа мерзімді активтердің айналымы (рет) (1/2)	4,1	6,9	40,5	2,8
6	Қысқа мерзімді активтердің табыстылығы, % (7/2)	46	30	-53,3	-16
7	Таза пайда	5,865	6,667	1,20	802
Ескерту: кесте компанияның қаржылық көрсеткіштерінен алынды					

## Қысқа мерзімді активтердің табыстылығы мен айналымдылығы

■ 2019жыл ■ 2018жыл



# Ұйымның қаржылық нәтижесінің төмендеу себептері





Тұрақты қаржылық жағдайға қол жеткізе алады, оған мыналар кіреді:

1. Айналым қаражаттары мен дайын өнімнің қорларын тиімді басқару;
2. Кәсіпорынның дебиторлық берешегін ұтымды жүргізу;
3. Ақша қаражаттарын және қысқа мерзімді қаржылық инвестицияларды тарту жолдарын қолға алу.

# «Қысқа мерзімді актив есебі мен талдау және оны жетілдірудің жолдары»

«5B050800 – Есеп және аудит» мамандығы бойынша

Орындаған:

Сапарғалиев Дінмұхамед Елмуратұлы

Есенгелді Аділет Ерболұлы

Махашов Батыр Нурманұлы

Ғылыми жетекші: Бердімурат Н

э.ғ.д., қауымдастырылған профессор